

۱

هزینه‌ها و درآمد‌ها

شاید مهم‌ترین نکته درباره تأثیر سریال‌های تلویزیونی بر مردم دنیا عدد ورقمی باشد که به عنوان میزان درآمد کمپانی‌ها، شبکه‌ها و عوامل سریال‌های تلویزیونی کسب می‌کنند. آماری که درباره درآمد سریال‌های تلویزیونی تا امروز مخابره شده نشان می‌دهد که چگونه استقبال از آنان هر روز بیشتر و بیشتر می‌شود. طبق آخرین آمار کمپانی‌های آمریکایی به عنوان کشور اول در صادرات سریال‌های تلویزیونی از سال ۲۰۱۵ تا سال ۲۰۱۹ به‌طور میانگین سالانه نزدیک به ۱۰۰ میلیارد دلار از محل تولید سریال‌ها درآمد داشته‌اند. ترکیه پس از آمریکا بزرگ‌ترین توزیع‌کننده سریال‌های تلویزیونی در جهان است و قصد دارد تا سال ۲۰۲۳ بیش از یک میلیارد دلار از این بازار درآمد کسب کند. پس از ترکیه کشورهای کره جنوبی، بریتانیا، تایلند و... در رده‌های بعدی صدرنشینان صادرات سریال‌های تلویزیونی هستند. هر چند که سریال‌های تلویزیونی در جهان مورد توجه قرار گرفته و درباره تولیدات کشورهایی مانند ترکیه یا کره جنوبی حرف‌های زیادی زده می‌شود اما آنها تا رسیدن به آمریکا راه درازی در پیش دارند. برای بررسی آمار باید گفت در حالی که ترکیه به درآمد یک میلیارد دلاری از سریال‌های تلویزیونی تا سال ۲۰۲۳ می‌اندیشد، در آمریکا و در سال ۲۰۲۰، شبکه‌های بزرگ و قدرتمند تولیدکننده سریال‌های تلویزیونی بودجه‌های هنگفتی را برای تولید محتوا در نظر گرفته بودند. شبکه نتفلیکس طبق خبری که ویرایتی منتشر کرده، برای تولید محتوای جدید در این سال حدود ۱۷۰۳ میلیارد دلار هزینه کرد که در مقایسه با سال قبل آن ۱۵۰۳ میلیارد دلار اختصاص داده بود، شاهد افزایش دو میلیاردی هزینه ساخت برنامه‌های این سرویس استریم بودیم. این در حالی است که برخی از مؤسسات مالی ادعا می‌کردند که هزینه تولید برنامه‌های جدید شبکه نتفلیکس تا سال ۲۰۲۸ به بیش از ۲۶ میلیارد دلار افزایش پیدا خواهد کرد. همچنین ویرایتی در همان گزارش ادعا کرده بود که هزینه تولید محتوا برای سرویس استریم HBO Max، دیزنی پلاس و Peacock در سال ۲۰۲۰ چیزی در حدود ۵ میلیارد دلار خواهد بود که با توجه به سابقه کمتر آنها نمی‌تواند خیلی عدد کوچک و عجیبی باشد.

۲

داستان‌های پرکشش

در شرایطی که سینما در دنیا از یک صنعت قصه‌گو به مکانی برای ایده‌های عجیب و غریب تبدیل شد و خالقان آثار مجبور بودند در مدت زمان چند ساعت (نهایتاً ۴ ساعت) ایده و داستان خود را روایت کنند، اقبال به سریال‌های تلویزیونی دوباره امر مقدس قصه‌گویی را در جهان سریال‌های تلویزیونی زنده کرد. حالا می‌شد ایده‌های بزرگی را در چندین اپیزود روایت کرد و به این طریق بسیاری از سازندگان و کارگردان‌های بزرگ دنیا ترجیح دادند در یک فاصله زمانی بسیار اندک، ساخت سریال‌های تلویزیونی را تجربه کنند. تجربه‌ای که بدون شک یکی از مهم‌ترین رویدادهای عصر حاضر را رقم زد. قصه‌گویی آن هم به شکلی چند ساعته در قالب اپیزودهای یک سریال تلویزیونی دقیقاً همان کاری بود که بسیاری از چهره‌های برجسته سینما را به سمت سریال‌های تلویزیونی سوق داد و امروز فارغ از درآمد آن را به سوگلی صنعت سرگرمی تبدیل کرده است.

۳

چهره‌های محبوب

شاید تصور اینکه بسیاری از چهره‌های محبوب و سلبریتی‌های دنیای سینما روزگاری در سریال‌های تلویزیونی بازی کنند بسیار دور از نظر بود. البته سریال‌های تلویزیونی همواره در آمریکا مورد توجه

بوده و حتی در دهه ۹۰ میلادی در قرن گذشته و ۱۰ سال ابتدایی قرن بیست و یکم هم سریال‌های تلویزیونی گوناگونی تولید می‌شده است. اما باید به این نکته توجه کرد که از سال‌های ابتدایی دهه دوم قرن جدید بود که فرایند تولید سریال‌های تلویزیونی مسیر تازه‌ای آغاز کرد. پروژه‌های بزرگ و پرطرفداری چون «برکینگ بد»، «بازی تاج و تخت» و «مردگان متحرک» خود را در همین سال‌ها معرفی کردند. با ورود نتفلیکس در سال‌های ۲۰۱۲ و ۲۰۱۳ اما داستان وارد فاز تازه‌ای شد و استریم‌های اینترنتی نشان دادند که قرار است سوی صنعت سرگرمی به سمت سریال‌های تلویزیونی بچرخد. درآمدهای میلیاردی، نه تنها حضور چهره‌های مختلف را بشدت در سریال‌های تلویزیونی افزایش داد بلکه دستمزدهای بازیگران و سلبریتی‌ها را نیز به شدت تحت تأثیر قرار داد. بازیگران سریال‌های تلویزیونی به‌طور میانگین از بازیگران هم‌تراز سینمایی درآمد بیشتری دارند.

۴

توزیع فرهنگ همه جهان برای همه جهان

سریال‌های تلویزیونی حتی به سینما نشان دادند که قرار نیست فقط فرهنگ آمریکایی در جهان پخش شود و مورد توجه قرار گیرد. به طور ویژه با روی کار آمدن شبکه نتفلیکس و ایده‌های آن برای تولید سریال در تمام دنیا، به زبان غیرانگلیسی و توزیع درست آن برای همه مردم جهان، نگاه‌ها به سمت کشورهای مختلف چرخید و توزیع سریال‌های این شبکه باعث شد تا علاوه بر خرده فرهنگ‌ها، فرهنگ‌ها هم دستمایه اتفاقات بسیاری شود. باید به این دیدگاه تأثیرگذاری فرهنگی سریال‌های تلویزیونی را هم حساب کنید که تفاوت بسیار زیادی را برای دنیای ما رقم زد. اگر روزی سریال‌سازان آمریکایی با سریال محبوب «دوستان» در طی ۱۰ سال به صورت مویرگی تأثیر می‌گذاشتند حالا سریال‌های تلویزیونی در زمانی بسیار کمتر و با استفاده از راهکارهای تازه تأثیرگذاری خود را برای دهکده جهانی دارند.

۵

در دسترس بودن

شیوع ویروس کرونا همه معادلات صنعت سرگرمی را همچون دیگر صنعت‌های پر درآمد دنیا به هم زد. برقراری قرنطینه‌های خانگی، تعطیلی سینماها، کازینوها، سالن‌های تئاتر، کنسرت‌های موسیقی و... باعث شد که صنعت سرگرمی هم با چالش‌های گسترده‌ای روبه‌رو شوند. اما در این میان سریال‌ها و برنامه‌های تلویزیونی همچون یک پناهگاه مطمئن مردم دنیا را در دوران پاندمی باری کردند. همین رویکرد کافی بود تا بدانیم که این سریال‌ها چه تأثیرات شگرفی روی مردم دنیا داشتند. دوران قرنطینه نشان داد که سریال‌های تلویزیونی همچنان می‌توانند قدرتمندترین اتفاق‌ها را رقم بزنند و در این میان فصل‌های ناگفته بسیاری را نیز باقی بگذارند.

۶

آیا بازار اشباع شده است؟

فراوانی سریال‌های تلویزیونی در زمانه کنونی و تولید عناوین بسیار زیاد با انواع و اقسام بازیگران و عواملی که می‌توانند بسیار تعیین‌کننده باشند، این ایده را شکل داده که سریال‌های تلویزیونی بتدریج بازار را اشباع کرده‌اند. اما تا زمانی که صنعت سرگرمی به عنوان یک صنعت برقرار است، سریال‌های تلویزیونی با همه فراز و فرودها همچنان بر اساس سیستم ریتینگ فعالیت می‌کنند و در پایان هر فصل بر اساس آورده مالی و میزان رضایت مخاطب و منتقدان در معرض تمدید یا کنسل شدن قرار می‌گیرند. فرایندی که حداقل تا سال‌ها می‌تواند این چرخه را برقرار نگاه دارد. ■

سریال‌های تلویزیونی چرا و چگونه در صنعت سرگرمی به سلطنت رسیدند؟

شهر، شهر، فرهنگ

در شرایطی که کمتر از ۱۰ سال قبل تصور تغییر ذائقه مخاطب در صنعت سرگرمی و به طور ویژه مخاطب سینما و فیلم‌بین، رویای دور و درازی به نظر می‌رسید، سریال‌های تلویزیونی در یک فرایند آرام و به‌طور تدریجی از دل تاریخ بازگشتند و کار را به جایی رساندند که حالا تصور این صنعت پر سود بدون سریال‌های تلویزیونی بسیار مشکل است. اما چگونه سریال‌های تلویزیونی توانستند چنین تأثیری روی صنعت سرگرمی بگذارند؟